

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษาการดำเนินงานการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนและนักเรียน ในโรงเรียนช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ผู้วิจัยขอนำเสนอสรุปผลการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์การวิจัย
2. สมมติฐานการวิจัย
3. วิธีการดำเนินการวิจัย
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สรุปผลการวิจัย
6. อภิปรายผล
7. ข้อเสนอแนะ

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการดำเนินงานการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามความคิดเห็นของครูและนักเรียน ในโรงเรียนช่วงชั้นที่ 3 –4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ทั้งโดยรวมและรายด้าน
2. เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามความคิดเห็นของครูและนักเรียน ในโรงเรียนช่วงชั้นที่ 3 –4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ทั้งโดยรวมและรายด้าน
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะและแนวทางในการปรับปรุงการดำเนินงานการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนและนักเรียน ในโรงเรียนช่วงชั้นที่ 3 – 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2

2. สมมติฐานการวิจัย

1. การดำเนินงานการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครูและนักเรียน ในโรงเรียนช่วงชั้นที่ 3 –4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งโดยรวมและรายด้าน

2. การดำเนินงานการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามความคิดเห็นของครูและนักเรียน ในโรงเรียนช่วงชั้นที่ 3 –4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 แตกต่างกัน ทั้งโดยรวมและรายด้าน

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอน จำนวน 862 คนและนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 3,099 คน รวมทั้งสิ้น 3,961 คน

3.1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้นและการสุ่มแบบเจาะจง ได้แก่ ครูผู้สอน จำนวน 270 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 351 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 621 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเองจากการศึกษาเอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำไปทดลองใช้กับครูผู้สอน จำนวน 45 คน และนักเรียนจำนวน 50 คน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับได้เท่ากับ 0.97 แบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert Rating Scale)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้ให้
ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ แนวทางในการปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานการจัดกิจกรรมการ
เรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ถึง
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 และผู้บริหารสถานศึกษา ที่เป็น
กลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม พร้อมทั้งนัด วัน เวลาในการเก็บ
แบบสอบถามคืน โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการส่งและรับคืนแบบสอบถามด้วยตนเอง จาก
แบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด 621 ชุด ได้รับคืนทั้งหมด 621 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 1 และตอนที่ 2 ได้นำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้
เครื่องคอมพิวเตอร์ โดยดำเนินการ ดังนี้

1. วิเคราะห์การดำเนินงานการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็น
สำคัญโดยรวมและรายด้าน โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
2. วิเคราะห์เปรียบเทียบการดำเนินงานการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้น
ผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมและรายด้าน โดยการวิเคราะห์ *t*-test

5. สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษา การดำเนินงานการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตาม
ความคิดเห็นของครูผู้สอนและนักเรียน ในโรงเรียนช่วงชั้นที่ 3 – 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามหาสารคาม เขต 2 พบว่า

1. การดำเนินงานการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามความ
คิดเห็นของครูผู้สอนและนักเรียน พบว่า การดำเนินงานการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่
เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.50$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน
พบว่า อยู่ในระดับมาก 1 ด้าน คือ ด้านที่ 2 ชั้นดำเนินการ ($\bar{x} = 3.67$) อยู่ในระดับ
ปานกลาง 2 ด้าน คือ ด้านที่ 1 ชั้นเตรียมการ ($\bar{x} = 3.42$) และด้านที่ 3 ชั้นประเมินผล
($\bar{x} = 3.41$)

1.1 เมื่อจำแนกตามสถานภาพ พบว่า

1.1.1 ครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับ การดำเนินงานการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 3.56$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 1 ด้าน คือ ด้านที่ 2 ชั้นดำเนินการ ($\bar{x} = 3.73$) และอยู่ในระดับปาน กลาง 2 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านที่ 1 ชั้นเตรียมการ ($\bar{x} = 3.50$) และด้านที่ 3 ชั้นประเมินผล ($\bar{x} = 3.40$)

1.1.2 นักเรียน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ การดำเนินงานการจัดกิจกรรมการ เรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.45$) เมื่อพิจารณา เป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก 1 ด้าน คือ ด้านที่ 2 ชั้นดำเนินการ ($\bar{x} = 3.63$) อยู่ใน ระดับปานกลาง 2 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยคือ ด้านที่ 3 ชั้นประเมินผล ($\bar{x} = 3.38$) และด้านที่ 1 ชั้นเตรียมการ ($\bar{x} = 3.36$)

1.2 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

1.2.1 ด้านที่ 1 ชั้นเตรียมการ การดำเนินงานการจัดกิจกรรมการเรียน การ สอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.42$) เมื่อพิจารณาเป็นราย ข้อพบว่าอยู่ในระดับมากจำนวน 2 ข้อ คือ ข้อ 7 ครูมีสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัยและ เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอน ($\bar{x} = 3.55$) และข้อ 8 มีการจัดเตรียมงบประมาณ ที่เพียงพอสำหรับการจัดเตรียมสื่อการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมสำหรับผู้เรียน ($\bar{x} = 3.52$) อยู่ในระดับปานกลาง 6 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรกคือ ข้อ 2 ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ในบทเรียนที่ครูสอนทุกครั้ง ($\bar{x} = 3.47$) ข้อ 4 ครูเตรียม สื่อการเรียนการสอน และแหล่งความรู้อื่น ให้พร้อมเสมอ ($\bar{x} = 3.41$) และข้อ 5 ครูให้ นักเรียนได้ศึกษาจากแหล่งความรู้ต่าง ๆ เช่น ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการ ห้องโสตทัศนศึกษา เป็นต้น ($\bar{x} = 3.40$) เมื่อพิจารณาตามสถานภาพ พบว่า

1) ครูผู้สอน มีความคิดเห็น เกี่ยวกับการดำเนินงานการจัดกิจกรรมการ เรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านที่ 1 ชั้นเตรียมการ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.50$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก 2 ข้อ คือ ข้อ 7 ครูมีสื่อการเรียน การสอนที่ทันสมัยและเหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอน ($\bar{x} = 3.81$) และ ข้อ 2 ครูแจ้ง จุดประสงค์การเรียนรู้ในบทเรียนที่ครูสอนทุกครั้ง ($\bar{x} = 3.59$) อยู่ในระดับปานกลาง 6 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ข้อ 6 ครูเตรียมการสอนในรายวิชา ที่สอนทุกครั้ง ($\bar{x} = 3.50$) ข้อ 8 มีการจัดเตรียมงบประมาณที่เพียงพอสำหรับการจัดเตรียม สื่อการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมสำหรับผู้เรียน ($\bar{x} = 3.48$) ข้อ 4 ครูเตรียมสื่อ

การเรียนการสอน และแหล่งความรู้อื่น ให้พร้อมเสมอ ($\bar{x} = 3.42$)

2) นักเรียน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ การดำเนินงานการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.36$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมาก จำนวน 1 ข้อ คือ ข้อ 8 มีการจัดเตรียมงบประมาณที่เพียงพอสำหรับการจัดเตรียมสื่อการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมสำหรับผู้เรียน ($\bar{x} = 3.54$) อยู่ในระดับปานกลาง 7 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ข้อ 4 ครูเตรียมสื่อการเรียนการสอน และแหล่งความรู้อื่น ให้พร้อมเสมอ ($\bar{x} = 3.40$) ข้อ 2 ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ในบทเรียนที่ครูสอนทุกครั้ง ($\bar{x} = 3.38$) ข้อ 7 ครูมีสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัยและเหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอน ($\bar{x} = 3.35$)

1.2.2 ด้านที่ 2 ชั้นดำเนินการ การดำเนินงานการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.67$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก 3 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ข้อ 11 ครูจัดบรรยากาศในการเรียนรู้ที่เหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้ ($\bar{x} = 3.55$) ข้อ 12 ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้ที่เหมาะสม ($\bar{x} = 3.52$) ข้อ 22 ครูส่งเสริมให้นักเรียนได้รับการพัฒนาความสามารถในด้านต่าง ๆ อย่างเต็มที่ ($\bar{x} = 3.51$) และอยู่ในระดับปานกลาง 13 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรกคือ ข้อ 9 ครูให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดและเลือกวิธีการเรียนรู้ร่วมกับครู ($\bar{x} = 3.49$) ข้อ 14 ครูจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริง ($\bar{x} = 3.49$) และข้อ 10 ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยวิธีการที่หลากหลาย ($\bar{x} = 3.48$) เมื่อพิจารณาคตามสถานภาพ พบว่า

1) ครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.73$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก 8 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ข้อ 12 ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้ที่เหมาะสม ($\bar{x} = 3.70$) ข้อ 9 ครูให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดและเลือกวิธีการเรียนรู้ร่วมกับครู ($\bar{x} = 3.61$) และ ข้อ 11 ครูจัดบรรยากาศในการเรียนรู้ที่เหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้ ($\bar{x} = 3.61$) อยู่ในระดับปานกลาง 8 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ข้อ 20 ครูให้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการเรียนการสอน ($\bar{x} = 3.48$) ข้อ 21 ครูให้นักเรียนได้เรียนรู้และทำกิจกรรมอย่างมีความสุข ($\bar{x} = 3.47$) และข้อ 13 ครูให้นักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมทั้งตามลำพังและเป็นกลุ่ม ตามธรรมชาติของเนื้อหาและกิจกรรม ($\bar{x} = 3.45$)

2) นักเรียน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในโรงเรียน ด้านที่ 2 ชั้นดำเนินการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.63$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก 1 ข้อ คือ ข้อ 22 ครูส่งเสริม ให้นักเรียนได้รับการพัฒนาความสามารถในด้านต่าง ๆ อย่างเต็มที่ ($\bar{x} = 3.57$) อยู่ในระดับ ปานกลาง 15 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรกคือ ข้อ 10 ครูจัดกิจกรรม การเรียนการสอนด้วยวิธีการที่หลากหลาย ($\bar{x} = 3.50$) ข้อ 11 ครูจัดบรรยากาศในการเรียนรู้ อย่างเหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้ ($\bar{x} = 3.50$) และข้อ 24 ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่นักเรียน สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ ($\bar{x} = 3.45$)

1.2.3 ด้านที่ 3 ชั้นประเมินผล การดำเนินงานการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.41$) เมื่อพิจารณาเป็นราย ข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรกคือ ข้อ 29 ครูประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนจากพฤติกรรม เช่น ความรับผิดชอบ ความตั้งใจ เรียน ตรงต่อเวลาหรือให้คำแนะนำ ($\bar{x} = 3.45$) ข้อ 28 ครูประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน ด้วยวิธีการที่หลากหลาย ($\bar{x} = 3.43$) และข้อ 30 นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการ เรียนรู้ของตนเองและเพื่อน ($\bar{x} = 3.43$) เมื่อพิจารณาตามสถานภาพ พบว่า

1) ครูผู้สอน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.46$) เมื่อ พิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมาก 2 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ข้อ 28 ครูประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย ($\bar{x} = 3.51$) และข้อ 31 นักเรียนได้รับทราบผลการเรียนของตนเองอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{x} = 3.51$) และอยู่ในระดับ ปานกลาง 6 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรกคือ ข้อ 29 ครูประเมินผล การเรียนรู้ของนักเรียนจากพฤติกรรม เช่น ความรับผิดชอบ ความตั้งใจเรียน ตรงต่อเวลาหรือ ให้คำแนะนำ ($\bar{x} = 3.50$) ข้อ 32 ครูยกย่อง ชมเชย แนะนำและให้กำลังใจในการพัฒนาการ เรียนรู้ ($\bar{x} = 3.48$) ข้อ 25 ครูประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนจากแบบฝึกหัด ($\bar{x} = 3.46$)

2) นักเรียน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านที่ 3 ชั้นประเมินผล โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.38$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบ อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจาก มากไปหาน้อย 3 อันดับแรกคือ ข้อ 30 นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้ของตนเอง และเพื่อน ($\bar{x} = 3.45$) ข้อ 27 ครูประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนจากแฟ้มพัฒนางาน

($\bar{x} = 3.42$) ข้อ 29 ครูประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนจากพฤติกรรม เช่น ความรับผิดชอบ ความตั้งใจเรียน ตรงต่อเวลาหรือให้คำแนะนำ ($\bar{x} = 3.41$)

2. เปรียบเทียบการดำเนินงานการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนและนักเรียนในโรงเรียนช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 พบว่า ครูผู้สอนและนักเรียน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมและรายด้านทั้ง 3 ด้าน คือ ชั้นเตรียมการ ชั้นดำเนินงานและชั้นประเมินผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกด้าน

6. อภิปรายผล

จากผลการวิจัย การดำเนินงานการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูผู้สอนและนักเรียน ในโรงเรียนช่วงชั้นที่ 3 –4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 มีประเด็นที่น่าสนใจที่ควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. การดำเนินงานการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้ เพราะว่า สภาพความพร้อมของการจัดเตรียมสื่อวัสดุ อุปกรณ์ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และอาจไม่มีความหลากหลาย และไม่อยู่ในความสนใจของผู้เรียน การจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนของผู้เรียน อาจทำได้ไม่ดีพอและไม่สอดคล้องกับสภาพจริง ทำให้มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ไพโรจน์ มงคลสินธุ์ (2541 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา ศึกษาดูเฉพาะกรณี : โรงเรียนชุมชนบ้านป่าคง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 พบว่า กระบวนการเรียนการสอน โรงเรียนยึดคู่มือครูของกรมวิชาการ เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน แต่บางกิจกรรมในคู่มือครู ไม่เหมาะสมกับผู้เรียน โรงเรียนได้จัดให้ครูผู้สอนปรับกิจกรรมในคู่มือครู ให้สอดคล้องกับสภาพความพร้อมของผู้เรียน โดยใช้กระบวนการเรียนการสอนทั้ง 6 ขั้นตอน คือ 1) ประเมินผลก่อนเรียนเพื่อตรวจสอบความรู้พื้นฐานของนักเรียน 2) เตรียมความพร้อมเตรียมสภาพแวดล้อมในการเรียนและสร้างความสนใจให้เกิดความอยากเรียน 3) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ได้รับเนื้อหาสาระใหม่ ๆ 4) เสริมสร้างทักษะในกิจกรรมที่ต้องทำร่วมกันและเป็นรายบุคคล 5) สรุปบทเรียนเองเป็นการทำให้เกิดความจดจำได้ดียิ่งขึ้น และ 6) ประเมินผลหลังเรียน

เพื่อให้ทราบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน แล้วนำผลประเมินเพื่อวางแผนและปรับปรุงต่อไปและสอดคล้องกับการศึกษาของ เคทเทอร์ (Ketter, 1994 : 3356 – A) ได้ศึกษาผลการใช้เพิ่มสะสมงานในการประเมินผลการเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา 5 โรงเรียน ในวิชาภาษาอังกฤษ สังเกตและเยี่ยมห้องเรียน โรงเรียนละ 7 ครั้ง ผลการศึกษา พบว่า ครูมีความพึงพอใจและประสบผลสำเร็จในการประเมินผลการเรียน โดยวิธีนี้นักเรียนส่วนใหญ่มีความสุขในกิจกรรมการเรียนการสอนบรรยากาศในชั้นเรียนดีขึ้นกว่าเดิม จากผลการศึกษาได้ข้อเสนอแนะว่า ถ้าต้องให้ประเมินผลการเรียนวิธีนี้มีประสิทธิภาพการประเมินและการสแกนควรเปลี่ยนแปลง ดังนี้

1.1 การประเมินผลและวิธีสอน ควรปรับตามความต้องการของนักเรียน โดยคำนึงถึงความเหมาะสม มิใช่กำหนดแน่นอน โดยยึดตามหลักสูตรและไม่ยอมเปลี่ยนแปลง

1.2 ครูและนักเรียนควรร่วมมือกันในกระบวนการเรียนการสอน และกระบวนการวัดผล

1.3 ครูต้องใช้ยุทธศาสตร์หลากหลายในการกระตุ้น และตัวบ่งชี้ที่ชัดเจนเกี่ยวกับผลสำเร็จในการอ่านและการเขียนของนักเรียน

1.4 การสะท้อนตนเองของนักเรียน ควรกระทำอย่างสม่ำเสมอจนเป็นงานประจำและหากต้องการให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวิธีการของนักเรียนควรทำ ดังนี้

1.4.1 ครูต้องเปลี่ยนแปลงระบบความเชื่อเกี่ยวกับวิธีการเรียนรู้ของนักเรียน โดยเน้นการสนับสนุนให้นักเรียนรู้จักการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และเน้นความร่วมมือทางการเรียน

1.4.2 ครูต้องเต็มใจให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียน และการประเมินผล

1.4.3 เน้นให้นักเรียนรู้จักสะท้อนตนเอง โดยครูเป็นผู้แนะนำ

1.4.4 จัดสรรเวลาที่เหมาะสม

2. เมื่อพิจารณาตามสถานภาพ พบว่า

2.1 ครูผู้สอน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เพราะว่า ครูต้องการให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเกิดประสิทธิภาพมากที่สุดกับผู้เรียน จึงมีการวางแผนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพของผู้เรียน การจัดสื่อที่เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้ มีการเตรียมแผนการสอน จัดสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่น่าสนใจ มีกิจกรรมที่

เน้นการมีส่วนร่วม ให้ผู้เรียนได้มีการเรียนรู้ตามความสามารถ ความถนัดและความสนใจ และมีการประเมินผลตามสภาพจริง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ คำรัส สีหะวีระชาติ (2542 : บทคัดย่อ) ศึกษาผลที่เกิดจากการจัดการเรียนการสอนจากสภาพจริงและวัดประเมินผลโดยใช้เพิ่มผลงานของโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาเขตการศึกษา 4 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เกิดจากการเรียนการสอนจากสภาพจริงและวัดผลประเมินโดยใช้เพิ่มผลงานอยู่ในเกณฑ์ดี ร้อยละ 77.74 พฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนค่าเฉลี่ยคะแนนอยู่ในระดับมากทั้งจากการประเมินของครูผู้สอนและนักเรียนประเมินตนเองพฤติกรรมการเรียนการสอนของครูอยู่ในระดับมาก ความคิดของนักเรียน ครู ผู้บริหาร ผู้ปกครองนักเรียน การใช้เพิ่มผลงานมีค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกกลุ่มตัวอย่าง และสอดคล้องกับการศึกษาของ ฮารีลิมานา (Harelimana. 1998 : Abstract) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การรับรู้ของผู้ปกครองนักเรียนนานาชาติในมหาวิทยาลัยโอเรกอน เกี่ยวกับประสบการณ์ของเด็ก ๆ เฉพาะที่โรงเรียนประถมศึกษาของรัฐ การศึกษาของรัฐ การปฏิรูปการศึกษา การเกี่ยวพันของผู้ปกครอง ผลการศึกษาพบว่า การจัดการศึกษาของโรงเรียนของรัฐควรปฏิรูปการศึกษาให้สอดคล้องสำหรับนักเรียนนานาชาติ ซึ่งผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาสำหรับเด็ก ๆ ใน 3 ด้าน คือ ผลการเรียน ทักษะต่าง ๆ และเนื้อหาวิชาที่โรงเรียนจัด แต่ผู้ปกครองก็ไม่พึงพอใจในเรื่องการจัดกิจกรรม และการจัดระบบในโรงเรียน จุดมุ่งหมายของผู้ปกครองนักเรียนนานาชาติต่อการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา เห็นว่า ควรเน้น 5 ด้าน คือ การเรียนรู้อย่างชาญฉลาดการพัฒนาบุคลิกภาพ ทักษะการดำรงชีวิต การรักษาวัฒนธรรมดั้งเดิม และการศึกษาเพื่อการดำรงชีพในสังคมที่หลากหลายวัฒนธรรม

2.2 นักเรียน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ การดำเนินงานการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ครูผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้อง ควรมีการปรับปรุงบทบาทในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพให้มากยิ่งขึ้น ควรมีการส่งเสริมและสนับสนุนงบประมาณในการจัดเตรียมสื่อ เทคโนโลยีที่ทันสมัยและอยู่ในความสนใจ มีความหลากหลายและสอดคล้องกับสภาพของผู้เรียน การจัดกิจกรรมที่เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมให้มากที่สุดและ เน้นการเรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อให้เกิดองค์ความรู้ เกิดทักษะความชำนาญ ส่งเสริมและสร้างความตระหนักให้รักและผูกพันกับชุมชน โดยการใช้วิทยากรท้องถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น แหล่งเรียนและสถานประกอบการในชุมชน ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ กรมสามัญศึกษา (2541 : 52-53) ได้ทำการประเมินผลการดำเนินงานตามแนวทางปฏิรูป

การศึกษาของโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา ทั้ง 4 ด้านตามความคิดเห็นของครู อาจารย์ พบว่า ด้านหลักสูตรและกระบวนการสอน โรงเรียนส่วนใหญ่มีการจัดหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน ดังนี้ 1) จัดตามความถนัด ความสนใจและสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นและให้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการสอนวิชาชีพระยะสั้น เช่น หัตถศิลป์ คนตรี การประมง ไฟฟ้า ก่อสร้าง ฯลฯ 2) จัดหลักสูตรประชาธิปไตยในโรงเรียน โดยฝึกให้มีการทำงานร่วมกันแบ่งงานกันรับผิดชอบ รับฟังความคิดเห็น ฝึกการเป็นผู้นำ ผู้ตาม โดยจัดให้มีประธานนักเรียนคณะกรรมการนักเรียน กรรมการกลุ่มสภ ศึกษารวมชุมนุมต่าง ๆ โดยมีครู-อาจารย์ เป็นที่ปรึกษา 3) มีการพัฒนารูปแบบนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน เช่น ศูนย์สื่อการสอนคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ คอมพิวเตอร์ การเรียนทางไกลไทยคม ห้องปฏิบัติการทางภาษา ทัศนศิลป์ ตลอดจนการจัดกิจกรรมส่งเสริม ระบบเพื่อนช่วยเพื่อน รุ่นพี่ช่วยรุ่นน้อง ฯลฯ 4) ปลุกสร้างและเสริมสร้างลักษณะนิสัย ความเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม ความรับผิดชอบ และความมีวินัย โดยจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรมและแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ มีครู-อาจารย์ของโรงเรียนเป็นที่ปรึกษาดูแลและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง 5) สร้างบรรยากาศ ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยการแต่งห้องเรียน อาคารเรียน ต้นไม้พุ่มไม้ มุมพักผ่อนได้ร่มไม้ มุมห้องสมุด อุทยานการศึกษา สวนสมุนไพร ฯลฯ ตลอดจนการจัดกิจกรรมและเนื้อหาให้เหมาะสมกับผู้เรียน และสภาพของท้องถิ่น 6) จัดระบบการเรียนการสอนโดยเน้นให้มีการศึกษา และฝึกปฏิบัติจริงมากกว่าการท่องจำ เช่น โครงการวิทยาศาสตร์ โครงการเกษตร โครงการ พุทธศาสตร์ โครงการคอมพิวเตอร์

3. เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

3.1 ด้านที่ 1 ชั้นเตรียมการ

การดำเนินงานการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง แม้ว่าผู้บริหารและครูผู้สอนจะได้มีการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด และเกิดผลดีต่อผู้เรียนให้มากที่สุดแล้วก็ตาม แต่ในขั้นตอนของการปฏิบัติ อาจมีอุปสรรคและข้อบกพร่อง ซึ่งอาจเนื่องมาจาก สภาพความพร้อมของงบประมาณในการจัดเตรียมสื่อ นวัตกรรม และวัสดุอุปกรณ์ที่สนับสนุนการจัดการเรียนการสอน ขาดสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย ขาดแคลนงบประมาณในการจัดเตรียมแหล่งเรียนและการจัดหาวิทยากรท้องถิ่น ความแตกต่างในด้านของสภาพของผู้เรียนกับการรับรู้ สภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ วัฒนธรรม และประเพณีของท้องถิ่น ก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งซึ่งเป็น

อุปสรรคต่อการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ไพโรจน์ มงคลสินธุ์ (2541 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา ศึกษาเฉพาะกรณี : โรงเรียนชุมชนบ้านป่าคง สังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า กระบวนการเรียนการสอน โรงเรียนยึดคู่มือครูของกรมวิชาการ เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน แต่บางกิจกรรมในคู่มือครู ไม่เหมาะสมกับผู้เรียน โรงเรียนได้จัดให้ครูผู้สอนปรับกิจกรรมในคู่มือครู ให้สอดคล้องกับสภาพความพร้อมของผู้เรียน โดยใช้กระบวนการเรียนการสอนทั้ง 6 ขั้นตอน คือ 1) ประเมินผลก่อนเรียนเพื่อตรวจสอบความรู้พื้นฐานของนักเรียน 2) เตรียมความพร้อมเตรียมสภาพแวดล้อมในการเรียนและเร้าความสนใจให้เกิดความอยากเรียน 3) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ได้รับเนื้อหาสาระใหม่ ๆ 4) เสริมสร้างทักษะในกิจกรรมที่ต้องทำร่วมกันและเป็นรายบุคคล 5) สรุปบทเรียนเองเป็นการทำให้เกิดความจดจำได้ดียิ่งขึ้น และ 6) ประเมินผลหลังเรียน เพื่อให้ทราบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน แล้วนำผลประเมินเพื่อวางแผนและปรับปรุงต่อไป และสอดคล้องกับการศึกษาของ สาธิตา สุวรรณสิงห์ (2545:55-56) ได้ศึกษาการจัดการเรียนการสอนตามแนวปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานการศึกษาอำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา พบว่า องค์กรประกอบการจัดเนื้อหาสาระ ควรจัดเนื้อหาให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติและจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตจริง โดยการนำเนื้อหาวิชาต่าง ๆ มาเชื่อมโยงเข้าด้วยกัน องค์กรประกอบการจัดกิจกรรมให้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ควรให้ผู้เรียนปฏิบัติจริงด้วยตนเอง ครูคอยชี้แนะ และควรจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับความ เป็นจริงไม่ควรจัดตามกระแสนิยม ส่งเสริมการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่องานของตนเอง องค์กรประกอบการฝึกทักษะกระบวนการคิด ควรกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและตั้งใจร่วมกิจกรรม เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นทุกครั้ง จัดหาสื่ออุปกรณ์ที่ทันสมัยให้ครูอย่างเพียงพอ และองค์กรประกอบการจัดสภาพแวดล้อม ควรปรับปรุงสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ผู้บริหารโรงเรียน องค์กรท้องถิ่น และชุมชน ร่วมกัน จัดหางบประมาณเพื่อสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ส่งเสริมให้ผู้เรียนตระหนัก และมีจิตสำนึกต่อสภาพแวดล้อม และจากการสัมภาษณ์ สรุปได้ว่า องค์กรประกอบเนื้อหาสาระ เนื้อหาสาระมีมากเกินไปและไม่ต่อเนื่อง หลักสูตรไม่ชัดเจนในการจัดกิจกรรม ความสำเร็จขึ้นอยู่กับการศึกษาค้นคว้าและการเตรียมตัวของครูแต่ละคน องค์กรประกอบการจัดกิจกรรมให้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง รัฐควรมีการควบคุมสื่อต่าง ๆ อย่างเข้มงวด ไม่ควรปล่อยให้เป็นลักษณะว้าวายแล้วล้อมคอก ควรจัดอบรมเพิ่มเติมความรู้ให้ข้าราชการครูทุกวิชา โดยเฉพาะ

วิชาภาษาต่างประเทศ ควรให้โรงเรียนตั้งกลุ่มแกนนำในแต่ละวิชาเพื่อจะได้ครูที่เก่ง มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ให้เพื่อนครูด้วยกัน องค์กรประกอบการฝึกทักษะกระบวนการคิด ครูต้องเตรียมวิธีการสอนอย่างหลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสฝึกทักษะกระบวนการคิด แล้วค้นหาคำตอบด้วยตนเอง และองค์กรประกอบการจัดสภาพแวดล้อม ควรให้ผู้เรียนศึกษาจากสภาพที่ใกล้ตัวก่อนเพราะสิ่งใกล้ตัวจะเรียนรู้ได้ดีกว่าที่อยู่ไกลตัว ภายในห้องเรียนและนอกห้องเรียนต้องเอื้อต่อการเรียนรู้ จัดมุมวิชาการให้น่าสนใจ โดยปรับเปลี่ยนไปตามเนื้อหา รัฐควรให้ความสำคัญในจัดงบประมาณมาสนับสนุนในการจัดการเรียนการสอนในทุกองค์กรประกอบ เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาศักยภาพของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ เมื่อพิจารณาตามสถานภาพ พบว่า

3.1.1 ครูผู้สอน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งครูผู้สอนควรมีการปรับปรุงบทบาทในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนให้มากกว่านี้ มีการแจ้งรายละเอียดจุดประสงค์การเรียนรู้ มีการสำรวจความพร้อมและความต้องการของผู้เรียน การจัดเตรียมสื่อวัสดุอุปกรณ์ แหล่งเรียนรู้ในชุมชนและที่อยู่ในความสนใจและเหมาะสมกับสภาพของผู้เรียน การส่งเสริมและสนับสนุนงบประมาณในการจัดหาสื่อวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีที่ทันสมัย แหล่งเรียนรู้นอกห้องเรียน จะเป็นสิ่งที่ช่วยให้การจัดกิจกรรมมีความน่าสนใจและดึงดูดผู้เรียนให้เข้าร่วมกิจกรรมได้มากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ เรณูนวล จุจันทร์ (2543 : 97 - 100) ได้ศึกษาการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของครูหมวดภาษาไทยและหมวดวิทยาศาสตร์ โรงเรียนสหวิทยาเขตกรมหลวงประจักษ์ศิลปาคม จังหวัดอุดรธานี พบว่า ครูผู้สอนหมวดภาษาไทยและหมวดวิทยาศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ได้ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นต่าง ๆ ดังนี้

1) ชั้นเตรียมการ ครูผู้สอนได้ดำเนินการ คือ เตรียมตนเองโดยการศึกษาวิเคราะห์ หลักสูตร จุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรม เตรียมแหล่งข้อมูลโดยเตรียมสื่อ แหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ เตรียมตัวผู้เรียนโดยสำรวจความพร้อม แบ่งกลุ่มผู้เรียน แจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ แจ้งเกณฑ์การวัดประเมินผลและจัดทำแผนการสอนที่มีองค์ประกอบครบถ้วน

2) ชั้นดำเนินการ ครูผู้สอนใช้เทคนิคการจัดการเรียนการสอน โดยจัดกิจกรรมให้นักเรียนมีส่วนร่วม ส่งเสริมให้ผู้เรียนค้นพบคำตอบด้วยตนเองโดยใช้วิธีการหลากหลายเน้นให้ผู้เรียนปฏิบัติจริงเป็นกลุ่ม ครูผู้สอนหมวดภาษาไทยเน้นการใช้กระบวนการเรียนทางภาษา ส่วนครูผู้สอนหมวดวิทยาศาสตร์ เน้นการใช้กระบวนการวิทยาศาสตร์ นอกจากนี้ครูผู้สอนได้

จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ โดยสอนทั้งในและนอกห้องเรียน นำความรู้ไปใช้ใน
ชีวิตประจำวัน และใช้เป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อและพัฒนาตนเอง

3) **ขั้นประเมินผล** ครูผู้สอนวัดและประเมินผลการเรียนรู้โดยใช้แบบทดสอบ
แบบสังเกต รายงานผลงาน ถาม - ตอบ แบบฝึกหัด ครูผู้สอน นักเรียนและเพื่อนเป็นผู้
ประเมิน นำผลการประเมินไปใช้พัฒนาการเรียนการสอน ส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้ตาม
ความถนัด และใช้ตัดสินใจผลการเรียน และสอดคล้องกับการศึกษาของ เคทเทอร์ (Ketter.
1994 : 3356 - A) ได้ศึกษาผลการใช้แฟ้มสะสมงานในการประเมินผลการเรียนในโรงเรียน
มัธยมศึกษา 5 โรงเรียน ในวิชาภาษาอังกฤษ สังเกตและเยี่ยมห้องเรียน โรงเรียนละ 7 ครั้ง
ผลการศึกษา พบว่า ครูมีความพึงพอใจและประสบผลสำเร็จในการประเมินผลการเรียน โดย
วิธีนี้นักเรียนส่วนใหญ่มีความสุขในกิจกรรมการเรียนการสอนบรรยากาศในชั้นเรียนดีขึ้นกว่า
แต่ก่อน จากผลการศึกษาได้ข้อเสนอแนะว่า ถ้าต้องให้ประเมินผลการเรียนวิธีนี้มีประสิทธิภาพ
การประเมินและการสอนควรเปลี่ยนแปลง ดังนี้

3.1) การประเมินผลและวิธีสอน ควรปรับตามความต้องการของนักเรียน
โดยคำนึงถึงความเหมาะสมมิใช่กำหนดแน่นอน โดยยึดตามหลักสูตรและไม่ยอม
เปลี่ยนแปลง

3.2) ครูและนักเรียนควรร่วมมือกันในกระบวนการเรียนการสอน
และกระบวนการวัดผล

3.3) ครูต้องใช้ยุทธศาสตร์หลากหลายในการกระตุ้น และตัวบ่งชี้ที่ชัดเจน
เกี่ยวกับผลสำเร็จในการอ่านและการเขียนของนักเรียน

3.4) การสะท้อนตนเองของนักเรียน ควรกระทำอย่างสม่ำเสมอจนเป็นงาน
ประจำและหากต้องการให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวิธีการของนักเรียนควรทำ ดังนี้

3.4.1 ครูต้องเปลี่ยนแปลงระบบความเชื่อเกี่ยวกับวิธีการเรียนรู้ของ
นักเรียน โดยเน้นการสนับสนุนให้นักเรียนรู้จักการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และเน้น
ความร่วมมือทางการเรียน

3.4.2 ครูต้องเต็มใจให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียน และ
การประเมินผล

3.4.3 เน้นให้นักเรียนรู้จักสะท้อนตนเอง โดยครูเป็นผู้แนะนำ

3.4.4 จัดสรรเวลาที่เหมาะสม

3.1.2 นักเรียน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เป็นเพราะว่า การจัดกิจกรรม การเรียนการสอนยังไม่มีหลากหลายพอ ขาดแคลนสื่อ วัสดุอุปกรณ์ นวัตกรรม เทคโนโลยีที่ทันสมัย และน่าสนใจสำหรับนักเรียน การสนับสนุนงบประมาณยังไม่เพียงพอ ในการเตรียมแหล่งเรียนรู้และสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสม ทักษะความชำนาญในการจัด กิจกรรมที่หลากหลายและน่าสนใจ เป็นสิ่งที่สำคัญที่จะช่วยให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ประสบผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ กรูคอลลี (Gruokall. 1984 : 262-273) ได้กล่าวถึงการจัดกิจกรรมในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ในโรงเรียน ที่สอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารนั้น วิธีที่ได้ผลและเป็นที่ยอมรับคือการแสดงบทบาทสมมติ หรือการสร้างสถานการณ์จำลอง เพราะสถานการณ์จำลองเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้เรียนใช้ภาษา ภาษาอังกฤษได้เองโดยอัตโนมัติ นอกจากนี้ยังให้เหตุผลว่า การที่ครูให้เด็กแสดงบทบาทสมมติ ก็เพื่อที่จะทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจอย่างแจ่มชัด และเป็นการฝึกหัดบทเรียนโดยมีการรู้ตัว และไม่เกิดความเบื่อหน่าย และสอดคล้องกับการศึกษาของ ไพโรจน์ มงคลสินธุ์ (2541 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา ศึกษาเฉพาะ กรณี : โรงเรียนชุมชนบ้านป่าดง สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า กระบวนการเรียนการสอน โรงเรียนยึดคู่มือครูของกรมวิชาการ เป็นแนวทางในการจัด กิจกรรมการเรียนการสอน แต่บางกิจกรรมในคู่มือครู ไม่เหมาะสมกับผู้เรียน โรงเรียนได้จัด ให้ครูผู้สอนปรับกิจกรรมในคู่มือครู ให้สอดคล้องกับสภาพความพร้อมของผู้เรียน โดยใช้ กระบวนการเรียนการสอนทั้ง 6 ขั้นตอน คือ 1) ประเมินผลก่อนเรียนเพื่อตรวจสอบความรู้ พื้นฐานของนักเรียน 2) เตรียมความพร้อมเตรียมสภาพแวดล้อมในการเรียนและเร้าความสนใจ ให้เกิดความอยากเรียน 3) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ได้รับเนื้อหาสาระใหม่ ๆ 4) เสริมสร้างทักษะในกิจกรรมที่ต้องทำร่วมกันและเป็นรายบุคคล 5) สรุปบทเรียนเองเป็นการย้ำ ให้เกิดความจดจำได้ดียิ่งขึ้น และ 6) ประเมินผลหลังเรียนเพื่อให้ทราบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียน แล้วนำผลประเมินเพื่อวางแผนและปรับปรุงต่อไป

3.2 ด้านที่ 2 ชั้นดำเนินการ

การดำเนินงานการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เพราะว่าได้มีการสนับสนุนส่งเสริมให้ครูมีความรู้เกี่ยวกับการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับสภาพจริง และสภาพของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล มีการจัดการเรียนรู้ที่

หลากหลาย และเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้เกิดความรู้ด้วยตนเอง มีทักษะและความชำนาญ เรียนรู้ด้วยความมั่นใจ มีการส่งเสริมให้เกิดความรักและความผูกพันกับท้องถิ่น ชุมชน โดยการจัดวิทยากรท้องถิ่น แหล่งเรียนรู้ในชุมชน ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ร่วมกิจกรรมและมีการพัฒนาอย่างเต็มความสามารถและเต็มศักยภาพ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ กรูคอลลี (Gruokall. 1984 : 262-273) ได้กล่าวถึงการจัดการกิจกรรมในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ในโรงเรียนที่สอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารนั้น วิธีที่ได้ผลและเป็นที่ยอมรับคือการแสดงบทบาทสมมติหรือการสร้างสถานการณ์จำลอง เพราะสถานการณ์จำลองเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้เรียนใช้ภาษาอังกฤษได้เองโดยอัตโนมัติ นอกจากนี้ยังให้เหตุผลว่า การที่ครูให้เด็กแสดงบทบาทสมมติก็เพื่อที่จะทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจอย่างแจ่มชัด และเป็นการฝึกหัดบทเรียนโดยมีการรู้ตัว และไม่เกิดความเบื่อหน่าย และสอดคล้องกับการศึกษาของ มังกร กมลวัฒน์ (2544 : 72-79) ได้ศึกษาผลการดำเนินงานการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนแกนนำ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนครราชสีมา : ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนสวนหม่อน และโรงเรียนพิบูลทอง พบว่า การเรียนรู้อย่างมีความสุข โรงเรียนแกนนำได้ใช้วิธีการศึกษาเด็กเป็นรายบุคคล โดยสัมพันธ์ถึงพื้นฐานชีวิตความเป็นอยู่ อุปสรรคในการเรียน จัดทำทะเบียนไว้แล้วจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ แก้ไขอุปสรรค แล้วเรียนรู้ไปพร้อมกับเด็ก ผลการดำเนินงานทำให้นักเรียนรวมกลุ่มสร้างผลงาน สนุกสนาน เพลิดเพลิน กล้าแสดงความคิดเห็น เห็นคุณค่าของตนเอง เข้าใจความแตกต่าง ด้านปัญหา มีข้อจำกัดทางด้านวิธีการและเวลาทำให้กิจกรรมไม่ราบรื่น ข้อเสนอแนะในการแก้ไข ครูและนักเรียนร่วมกันวางแผนการเรียนรู้ยืดหยุ่นเวลาให้สอดคล้องกับวิธีการและแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากการคิดและปฏิบัติจริง โรงเรียนแกนนำใช้วิธีการดำเนินงานให้นักเรียนวางแผนการเรียนรู้ของตนเองตามความถนัด ความสนใจจากสิ่งใกล้ตัว จัดกิจกรรมเชื่อมโยงแหล่งความรู้ท้องถิ่น แล้วสรุปองค์ความรู้ด้วยตนเอง ผลการดำเนินงานทำให้นักเรียนสามารถปฏิบัติได้จริงตามแนวทางการเรียนรู้ นักเรียนมีประสบการณ์ สังคม และเพื่อน ปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ศึกษาหาคำตอบโดยการปฏิบัติจริง ทำโครงการได้ตามความสนใจ ด้านปัญหามิถึงประมาณ และแหล่งการเรียนรู้ไม่เพียงพอ ข้อเสนอแนะในการแก้ไข ครูและผู้ปกครองช่วยกันจัดหา สนับสนุนและจัดทำเนียบแหล่งการเรียนรู้การเรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่น โรงเรียนแกนนำมีวิธีการดำเนินงานจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนโดยใช้กระบวนการกลุ่ม จัดกิจกรรมสนทนา อภิปราย ชักถาม สรุปร่วมกันนำเสนอผลงานในกลุ่มใหญ่ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผลการดำเนินงานทำให้นักเรียนสามารถรวมกลุ่ม

แลกเปลี่ยนเรียนรู้ถ่ายทอดความรู้ นักเรียนดำเนินงานได้ตามขั้นตอน ขอมรับซึ่งกันและกัน ด้านปัญหา นักเรียนที่เรียนอ่อนมีปัญหาเรียนไม่ทันเพื่อน ไม่กล้าแสดงออก ข้อเสนอแนะในการแก้ไข ครู ผู้ปกครองสอนเสริมหรือให้ความรู้เพิ่มเติมการเรียนรู้แบบองค์รวม โรงเรียนแกนนำวางแผนการเรียนรู้ไว้ล่วงหน้ากับนักเรียนจัดการเรียนรู้เชื่อมโยง วิชาการสัมพันธ์กับท้องถิ่น จัดหาแกนของเรื่องที่จะเรียน ครูสร้างความกลมกลืนต่อเนื่อง ผลการดำเนินงานทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้บูรณาการ สนุกกับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ให้ความร่วมมือและทำได้เอง ด้านปัญหานักเรียนบางคนไม่สามารถหาความรู้ด้วยตนเองเสนองานไม่ชัดเจน ข้อเสนอแนะในการแก้ไข ครูคอยชี้แนะให้เพื่อนช่วยเพื่อน และจัดกิจกรรมต่อเนื่องการเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้ของตนเอง โรงเรียนแกนนำจัดกิจกรรมกระตุ้นให้นักเรียนอภิปรายแสดงความคิดเห็นให้นักเรียนวิเคราะห์ตนเองและหาวิธีการเรียนรู้ที่ตนเองถนัดครูและนักเรียนร่วมกันวางแผนนักเรียนวางแผนการเรียนรู้ที่ตนเองถนัด วิเคราะห์ผลงานตนเองหาแนวทางปรับปรุง สรุปองค์ความรู้เป็นแผนที่ความคิด ผลการดำเนินงานทำให้นักเรียนรู้จักวิเคราะห์พฤติกรรมการเรียนรู้ของตนเอง นักเรียนได้วิเคราะห์ผลงานของตนเอง มีเครื่องมือแสวงหาความรู้เป็นของตนเอง ด้านปัญหา นักเรียนบางคนไม่กล้านำเสนอตามวิธีการของตน ข้อเสนอแนะครูต้องทำให้นักเรียนได้ทราบถึงความแตกต่างในวิธีการเรียนรู้ของบุคคล ซึ่งจะทำให้นักเรียนรู้ว่าวิธีการเรียนรู้หลายแบบที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้ เมื่อพิจารณาตามสถานภาพ พบว่า

3.2.1 ครูผู้สอน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านที่ 2 ชั้นดำเนินการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เพราะว่าครูผู้สอนมีความตระหนักและมีความตั้งใจที่ต้องการให้การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนเกิดผลดีต่อผู้เรียนให้มากที่สุด และบรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ที่คาดหวังที่ได้ตั้งไว้ ได้มีการจัดจัดหางบประมาณในการจัดเตรียมสื่อ นวัตกรรม วัสดุอุปกรณ์ และเทคโนโลยีที่ทันสมัย แหล่งเรียนรู้และกิจกรรมที่อยู่ในความสนใจและเหมาะสมกับสภาพของผู้เรียน ทั้งนี้ในการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน มุ่งเน้นที่ความเหมาะสม ตามสภาพจริงและคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อให้ผู้เรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมและเรียนรู้อย่างมีความสุข มีการพัฒนาที่ดี เพิ่มความสามารถและเต็มศักยภาพ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของเคทเทอร์ (Ketter. 1994 : 3356 – A) ได้ศึกษาผลการใช้เพิ่มสะสมงานในการประเมินผล

การเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา 5 โรงเรียน ในวิชาภาษาอังกฤษ สังเกตและเยี่ยมชมห้องเรียน โรงเรียนละ 7 ครั้ง ผลการศึกษา พบว่า ครูมีความพึงพอใจและประสบผลสำเร็จในการ ประเมินผลการเรียน โดยวิธีนี้นักเรียนส่วนใหญ่มีความสุขในกิจกรรมการเรียนการสอน บรรยากาศในชั้นเรียนดีขึ้นกว่าเดิม จากผลการศึกษาได้ข้อเสนอแนะว่า ถ้าต้องให้ ประเมินผลการเรียนวิธีนี้มีประสิทธิภาพการประเมินและการสอนควรเปลี่ยนแปลง ดังนี้

1. การประเมินผลและวิธีสอน ควรปรับตามความต้องการของนักเรียน โดย คำนึงถึงความเหมาะสม มิใช่กำหนดแน่นอน โดยยึดตามหลักสูตรและไม่ยอมเปลี่ยนแปลง
2. ครูและนักเรียนควรร่วมมือกันในกระบวนการเรียนการสอน และ กระบวนการวัดผล
3. ครูต้องใช้ยุทธศาสตร์หลากหลายในการกระตุ้น และตัวบ่งชี้ที่ชัดเจนเกี่ยวกับ ผลสำเร็จในการอ่านและการเขียนของนักเรียน
4. การสะท้อนตนเองของนักเรียน ควรกระทำอย่างสม่ำเสมอเป็นประจำ และหากต้องการให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวิธีการของนักเรียนควรทำ ดังนี้
  - 4.1 ครูต้องเปลี่ยนแปลงระบบความเชื่อเกี่ยวกับวิธีการเรียนรู้ของนักเรียน โดยเน้นการสนับสนุนให้นักเรียนรู้จักการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และเน้นความร่วมมือ ทางการเรียน
  - 4.2 ครูต้องเต็มใจให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียน และการ ประเมินผล
  - 4.3 เน้นให้นักเรียนรู้จักสะท้อนตนเอง โดยครูเป็นผู้แนะนำ
  - 4.4 จัดสรรเวลาที่เหมาะสม และสอดคล้องกับการศึกษาของ สานึก

สุวรรณสิงห์ (2545 : 55-56) ได้ศึกษาการจัดการเรียนการสอนตามแนวปฏิรูปกระบวนการ เรียนรู้ของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอชัยภูมิ จังหวัดสงขลา พบว่า องค์กรประกอบการจัดเนื้อหาสาระ ควรจัดเนื้อหาให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติและจัดกิจกรรมให้สอดคล้อง กับวิถีชีวิตจริงโดยการนำเนื้อหาวิชาต่าง ๆ มาเชื่อมโยงเข้าด้วยกัน องค์กรประกอบการจัดกิจกรรม ให้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ควรให้ผู้เรียนปฏิบัติจริงด้วยตนเอง ครูคอยชี้แนะ และควรจัด กิจกรรมให้เหมาะสมกับความเป็นจริงไม่ควรจัดตามกระแสนิยม ส่งเสริมการจัดกิจกรรมให้ ผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่อตนเอง องค์กรประกอบการฝึกทักษะกระบวนการคิด ควรกระตุ้น ให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและตั้งใจร่วมกิจกรรม เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นทุกครั้ง จัดหาสื่ออุปกรณ์ที่ทันสมัยให้ครูอย่างเพียงพอ และองค์กรประกอบการจัดสภาพแวดล้อม ควร

ปรับปรุงสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ผู้บริหารโรงเรียน องค์กรท้องถิ่น และชุมชน ร่วมกันจัดหางบประมาณเพื่อสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ส่งเสริมให้ผู้เรียนตระหนักและมีจิตสำนึกต่อสภาพแวดล้อม และจากการสัมภาษณ์ สรุปได้ว่า องค์กรประกอบเนื้อหาสาระ เนื้อหาสาระมีมากเกินไปและไม่ต่อเนื่อง หลักสูตรไม่ชัดเจนในการจัดกิจกรรม ความสำเร็จขึ้นอยู่กับการศึกษาค้นคว้าและการเตรียมตัวของครูแต่ละคน องค์กรประกอบการจัดกิจกรรมให้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง รัฐควรมีการควบคุมสื่อต่าง ๆ อย่างเข้มงวด ไม่ควรปล่อยให้เป็นลักษณะว้าเหวแล้วล้อมคอก ควรจัดอบรมเพิ่มเติมความรู้ให้ข้าราชการครูทุกวิชา โดยเฉพาะวิชาภาษาต่างประเทศ ควรให้โรงเรียนตั้งกลุ่มแกนนำในแต่ละวิชาเพื่อจะได้ครูที่เก่ง มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ให้เพื่อนครูด้วยกัน องค์กรประกอบการฝึกทักษะกระบวนการคิด ครูต้องเตรียมวิธีการสอนอย่างหลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสฝึกทักษะกระบวนการคิดแล้วค้นหาคำตอบด้วยตนเอง และองค์กรประกอบการจัดสภาพแวดล้อม ควรให้ผู้เรียนศึกษาจากสภาพที่ใกล้ตัวก่อนเพราะสิ่งใกล้ตัวจะเรียนรู้ได้ดีกว่าที่อยู่ไกลตัว ภายในห้องเรียนและนอกห้องเรียนต้องเอื้อต่อการเรียนรู้ จัดมุมวิชาการให้น่าสนใจ โดยปรับเปลี่ยนไปตามเนื้อหา รัฐควรให้ความสำคัญในจัดงบประมาณมาสนับสนุนในการจัดการเรียนการสอนในทุกองค์กรประกอบ เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาศักยภาพของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.2.2 นักเรียน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านที่ 2 ชั้นดำเนินการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เพราะที่นักเรียนมีความเข้าใจและรับรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ต้องกระทำในการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ การได้เข้าร่วมกิจกรรม การฝึกปฏิบัติจริง การเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ในชุมชน การเรียนรู้จากสภาพจริง ทำให้มีความรู้และมีทักษะ เกิดความเข้าใจในสิ่งที่ได้เรียนรู้ด้วยตนเอง ทำให้เกิดความภาคภูมิใจ การได้รับโอกาสให้ได้เรียนรู้และแสดงออกถึงความสามารถอย่างเต็มที่ เป็นตามธรรมชาติ ทำให้ผู้เรียนรู้สนุกสนานและมีความสุขเต็มใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ เรณูนวล จุจันทร์ (2543 : 97 - 100) ได้ศึกษาการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของครูหมวดภาษาไทยและหมวดวิทยาศาสตร์ โรงเรียนสหวิทยาเขตกรมหลวงประจักษ์ศิลปาคม จังหวัดอุดรธานี พบว่า ครูผู้สอนหมวดภาษาไทยและหมวดวิทยาศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ได้ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นต่าง ๆ ดังนี้

ขั้นเตรียมการ ครูผู้สอนได้ดำเนินการ คือ เตรียมตนเองโดยการศึกษา วิเคราะห์ หลักสูตร จุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรม เตรียมแหล่งข้อมูลโดยเตรียมสื่อ แหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ เตรียมตัวผู้เรียนโดยสำรวจความพร้อม แบ่งกลุ่มผู้เรียน แจกจุดประสงค์การเรียนรู้ แจกเกณฑ์การวัดประเมินผลและจัดทำแผนการสอนที่มีองค์ประกอบครบถ้วน

ขั้นดำเนินการ ครูผู้สอนใช้เทคนิคการจัดการเรียนการสอน โดยจัดกิจกรรมให้นักเรียนมีส่วนร่วม ส่งเสริมให้ผู้เรียนค้นพบคำตอบด้วยตนเองโดยใช้วิธีการหลากหลายเน้นให้ผู้เรียนปฏิบัติจริงเป็นกลุ่ม ครูผู้สอนหมวดภาษาไทยเน้นการใช้กระบวนการเรียนทางภาษา ส่วนครูผู้สอนหมวดวิทยาศาสตร์ เน้นการใช้กระบวนการวิทยาศาสตร์ นอกจากนี้ครูผู้สอนได้จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ โดยสอนทั้งในและนอกห้องเรียน นำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน และใช้เป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อและพัฒนาตนเอง

ขั้นประเมินผล ครูผู้สอนวัดและประเมินผลการแบบทดสอบแบบสังเกต รายงานผลงาน ถาม – ตอบ แบบฝึกหัด ครูผู้สอน นักเรียนและเพื่อนเป็นผู้ประเมิน นำผลการประเมินไปใช้พัฒนาการเรียนการสอน ส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้ตามความถนัด และนำไปใช้ตัดสินผลการเรียน

3.3 ด้านที่ 3 ขั้นประเมินผล

การดำเนินงานการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เพราะว่า สภาพความพร้อมและศักยภาพ ทักษะความชำนาญในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของแต่ละสถานที่ อาจทำได้ไม่เหมือนกัน ความพร้อมทางด้านงบประมาณในการจัดเตรียม สื่อ นวัตกรรมและวัสดุอุปกรณ์ ทำให้มีอุปสรรคและข้อบกพร่องการวัดประเมินผลการเรียนรู้ อาจทำได้ไม่ครอบคลุม ไม่สอดคล้องกับสภาพความแตกต่างและการรับรู้ของผู้เรียน และไม่มีความหลากหลายพอ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ เรณูนวล จูจันทร์ (2543 : 97-100) ได้ศึกษาการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของครูหมวดภาษาไทยและหมวดวิทยาศาสตร์ โรงเรียนในสหวิทยาเขตกรมหลวงประจักษ์ศิลปาคม จังหวัดอุดรธานี พบว่า ครูผู้สอนหมวดภาษาไทยและหมวดวิทยาศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ได้ ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นต่าง ๆ ดังนี้

1.1 ขั้นเตรียมการ ครูผู้สอนได้ดำเนินการ คือ เตรียมตนเองโดยการศึกษา วิเคราะห์ หลักสูตร จุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรม เตรียมแหล่งข้อมูลโดยเตรียมสื่อ แหล่ง

เรียนรู้ต่าง ๆ เตรียมตัวผู้เรียนโดยสำรวจความพร้อม แบ่งกลุ่มผู้เรียน แจกจุดประสงค์การเรียนรู้ แจกเกณฑ์การวัดประเมินผลและจัดทำแผนการสอนที่มีองค์ประกอบครบถ้วน

1.2 ขั้นดำเนินการ ครูผู้สอนใช้เทคนิคการจัดการเรียนการสอน โดยจัดกิจกรรมให้นักเรียนมีส่วนร่วม ส่งเสริมให้ผู้เรียนค้นพบคำตอบด้วยตนเอง โดยใช้วิธีการหลากหลายเน้นให้ผู้เรียนปฏิบัติจริงเป็นกลุ่ม ครูผู้สอนหมวดภาษาไทยเน้นการใช้กระบวนการเรียนทางภาษาส่วนครูผู้สอนหมวดวิทยาศาสตร์ เน้นการใช้กระบวนการวิทยาศาสตร์ นอกจากนี้ครูผู้สอนได้จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ โดยสอนทั้งในและนอกห้องเรียน นำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน และใช้เป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อและพัฒนาตนเอง

1.3 ขั้นประเมินผล ครูผู้สอนวัดและประเมินผลการแบบทดสอบแบบ สังเกต รายงานผลงาน ถาม - ตอบ แบบฝึกหัด ครูผู้สอน นักเรียนและเพื่อนเป็นผู้ประเมิน นำผลการประเมินไปใช้พัฒนาการเรียนการสอน ส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้ตามความถนัด และ นำไปใช้ตัดสินใจผลการเรียน

เมื่อพิจารณาตามสถานภาพ พบว่า

3.3.1 ครูผู้สอน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงาน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่า ครูผู้สอนควรมีการปรับปรุง การประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่หลากหลาย และต้องพิจารณาตามสภาพความแตกต่างระหว่างบุคคล การประเมินผลตามสภาพจริง และเหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้ที่ได้จัดให้นักเรียน สอดคล้องกับการศึกษาของ เรณูนวล จุจันทร์ (2543 : 97 - 100) ได้ศึกษาการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของครูหมวดภาษาไทยและหมวดวิทยาศาสตร์ โรงเรียนสหวิทยาเขตกรมหลวงประจักษ์ศิลปาคม จังหวัดอุดรธานี พบว่า ครูผู้สอนหมวดภาษาไทยและหมวดวิทยาศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ได้ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นต่าง ๆ ดังนี้

1.1 ขั้นเตรียมการ ครูผู้สอนได้ดำเนินการ คือ เตรียมตนเองโดยการศึกษาวิเคราะห์ หลักสูตร จุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรม เตรียมแหล่งข้อมูลโดยเตรียมสื่อ แหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ เตรียมตัวผู้เรียนโดยสำรวจความพร้อม แบ่งกลุ่มผู้เรียน แจกจุดประสงค์การเรียนรู้ แจกเกณฑ์การวัดประเมินผลและจัดทำแผนการสอนที่มีองค์ประกอบครบถ้วน

1.2 ขั้นดำเนินการ ครูผู้สอนใช้เทคนิคการจัดการเรียนการสอน โดยจัดกิจกรรมให้นักเรียนมีส่วนร่วม ส่งเสริมให้ผู้เรียนค้นพบคำตอบด้วยตนเอง โดยใช้วิธีการหลากหลายเน้นให้ผู้เรียนปฏิบัติจริงเป็นกลุ่ม ครูผู้สอนหมวดภาษาไทยเน้นการใช้กระบวนการ

เรียนทางภาษาส่วนครูผู้สอนหมวดวิทยาศาสตร์ เน้นการใช้กระบวนการวิทยาศาสตร์ นอกจากนี้ครูผู้สอนได้จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ โดยสอนทั้งในและนอกห้องเรียน นำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน และใช้เป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อและพัฒนาตนเอง

1.3 **ขั้นประเมินผล** ครูผู้สอนวัดและประเมินผลโดยการใช้แบบทดสอบ แบบสังเกต และรายงานผลงาน ถาม – ตอบ แบบฝึกหัด ครูผู้สอน นักเรียนและเพื่อนเป็นผู้ประเมิน นำผลการประเมินไปใช้พัฒนาการเรียนการสอน ส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้ตามความถนัด และนำไปใช้ตัดสินใจผลการเรียน และสอดคล้องกับการศึกษา เกทเทอร์ (Ketter. 1994 : 3356-A) ได้ศึกษาผลการใช้แฟ้มสะสมงานในการประเมินผลการเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา 5 โรงเรียน ในวิชาภาษาอังกฤษ สังเกตและเยี่ยมห้องเรียน โรงเรียนละ 7 ครั้ง ผลการศึกษา พบว่า ครูมีความพึงพอใจและประสบผลสำเร็จในการประเมินผลการเรียน โดยวิธีนี้นักเรียนส่วนใหญ่มีความสุขในกิจกรรมการเรียนการสอนบรรยากาศในชั้นเรียนดีขึ้นกว่าแต่ก่อน จากผลการศึกษาได้ข้อเสนอแนะว่า ถ้าต้องให้ประเมินผลการเรียนวิธีนี้มีประสิทธิภาพ การประเมินและการสอนควรเปลี่ยนแปลง ดังนี้

1. การประเมินผลและวิธีสอน ควรปรับตามความต้องการของนักเรียน โดยคำนึงถึงความเหมาะสม มิใช่กำหนดแน่นอน โดยยึดตามหลักสูตรและไม่ยอมเปลี่ยนแปลง
2. ครูและนักเรียนควรร่วมมือกันในกระบวนการเรียนการสอน และกระบวนการวัดผล
3. ครูต้องใช้ยุทธศาสตร์หลากหลายในการกระตุ้น และตัวบ่งชี้ที่ชัดเจน เกี่ยวกับผลสำเร็จในการอ่านและการเขียนของนักเรียน
4. การสะท้อนตนเองของนักเรียน ควรกระทำอย่างสม่ำเสมอจนเป็นงานประจำและหากต้องการให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวิธีการของนักเรียนควรทำ ดังนี้

4.1 ครูต้องเปลี่ยนแปลงระบบความเชื่อเกี่ยวกับวิธีการเรียนรู้ของนักเรียน โดยเน้นการสนับสนุนให้นักเรียนรู้จักการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และเน้นความร่วมมือทางการเรียน

4.2 ครูต้องเต็มใจให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียน และการประเมินผล

4.3 เน้นให้นักเรียนรู้จักสะท้อนตนเอง โดยครูเป็นผู้แนะนำ

4.4 จัดสรรเวลาที่เหมาะสม

3.3.2 **นักเรียน** มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้

เรียนเป็นสิ่งสำคัญ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่า ขั้นตอนของการวัดและประเมินผลผู้เรียน ยังต้องมีการปรับปรุง เพื่อให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพจริงของผู้เรียน ความแตกต่างระหว่างบุคคล ทักษะความชำนาญ ศักยภาพในการรับรู้ ครูผู้สอนควรมีการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย เหมาะกับผู้เรียน และสอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้อันได้จัดให้กับผู้เรียน ควรเน้นการวัดและประเมินผลตามสภาพการปฏิบัติงาน การเข้าร่วมกิจกรรม พฤติกรรมการแสดงออกและการเรียนรู้ การมีส่วนร่วมในกิจกรรม ผลงานหรือชิ้นงานของนักเรียน ครูผู้สอนควรให้ความใกล้ชิด เอาใจใส่ ให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษาในเรื่องที่นักเรียนสนใจใคร่รู้ ให้คำยกย่อง และชมเชยตามโอกาส ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ วิลสัน นวลสิงห์ (2545 : 180-192) ได้ศึกษาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสกลนคร พบว่า

- 1) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสกลนคร ตามกระบวนการเรียนรู้ 5 ลักษณะ พบว่า 1.1 กิจกรรมที่จัดตามการเรียนรู้อย่างมีความสุข ครูผู้สอนใช้กิจกรรมการทำรายงานกลุ่มหรือรายงานบุคคล มอบหมายงานให้ปฏิบัติตามความสนใจ และความถนัด โดยการใช้กิจกรรมเกม เพลง ให้ผู้เรียนได้ทำงานร่วมกัน มีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียนการปฏิบัติงาน ครูต้นแบบใช้กิจกรรมและรูปแบบในเรื่องเดียวกันมากกว่าครูผู้สอนทั่วไป 1.2 กิจกรรมที่จัดตามการเรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่น ครูผู้สอนใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ เชิญวิทยากรมาให้ความรู้ มีการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ครูต้นแบบจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมและวินัย 12 บุทธวิธีเพื่อฝึกให้ผู้เรียนช่วยเหลือซึ่งกันและกัน 1.3 กิจกรรมที่จัดตามการเรียนรู้จากการคิดและปฏิบัติจริง ครูผู้สอนให้กิจกรรมกลุ่ม ให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองจากแหล่งความรู้ต่าง ๆ พร้อมทั้งใช้กิจกรรมการปฏิบัติตามใบงานในวิชาปฏิบัติ ครูต้นแบบจะใช้กิจกรรมโครงการ สัมภาษณ์ผู้รู้ ส่งเสริมการอ่าน การแก้ปัญหา และการทดลองมากกว่าครูผู้สอนทั่วไป 1.4 กิจกรรมที่จัดตามการเรียนรู้ของตนเอง ครูผู้สอนให้ผู้เรียนใช้วิธีการสัมภาษณ์จากผู้รู้ การเล่นเกมต่าง ๆ เพื่อฝึกการคิดแก้ปัญหาและพัฒนาสมอง แบ่งกลุ่มศึกษาหาความรู้ตามความสนใจ ความสามารถและความถนัด ใช้การวัดผลและประเมินผลจากแฟ้มสะสมงานครูต้นแบบใช้กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน การเขียน การถาม-ตอบ ฝึกให้ผู้เรียนได้ฟังและสังเกตจากสิ่งรอบตัว และใช้กิจกรรมบูรณาการ 1.5 กิจกรรมที่จัดตามการเรียนรู้แบบองค์รวม ครูผู้สอนใช้กิจกรรมการศึกษานอกสถานที่ การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง การบูรณาการวิชาต่าง ๆ เข้ากับโครงการหรือโครงการใช้กิจกรรมสวดมนต์ไหว้พระในวันสุคติปาฐะหรือวันสำคัญทางศาสนา

เพื่ออบรมให้ผู้เรียนเป็นคนดีขยันหมั่นเพียรเรื่องคุณงามความดีของบุคคลตัวอย่าง หรือคนดีประจำวันเพื่อเป็นแบบอย่างครูต้นแบบใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น และสอดคล้องคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมในกลุ่มวิชาทุกเวลาปัจจัยที่สนับสนุนกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูผู้สอนสำนักสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสกลนคร เรียงตามลำดับ คือ ความพร้อมของครูผู้สอนความพร้อมของผู้เรียน และการสนับสนุนจากผู้บริหาร โรงเรียน ส่วนปัจจัยที่สำคัญที่สุดได้แก่ความพร้อมของครูผู้สอน ความพร้อมของผู้เรียน ความร่วมมือจาก ผู้ปกครองและผู้บริหาร โรงเรียน ครูต้นแบบมีความเห็นว่าความพร้อมของครูผู้สอนสำคัญที่สุด

4. ปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสกลนคร พบว่า ขาดตำรา สื่อ วัสดุอุปกรณ์ ผู้เรียนและครูผู้สอนไม่มีความพร้อม ข้อเสนอแนะหรือแก้ไขปัญหาคือ สนับสนุนงบประมาณส่งเสริมให้ครูผู้สอนได้ศึกษาค้นคว้าและอบรมฝึกทักษะเพิ่มเติม พร้อมทั้งจัดซื้อ จัดหาสื่อ เทคโนโลยี ตำรา คู่มือ วัสดุ อุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมให้เพียงพอ ครูต้นแบบเสนอแนะว่าควรขอความร่วมมือสนับสนุนจากผู้ปกครองและชุมชนในการจัดกิจกรรม อีกแรงหนึ่ง และสอดคล้องกับการศึกษาของ ระพิน สุวรรณมุข (2542 : บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่อง ปัญหาด้านการปฏิรูปการศึกษาหลักสูตรและกระบวนการเรียนของโรงเรียนใน โครงการปฏิรูปการศึกษา ปีการศึกษา 2541 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยโสธร พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านการวัดและ ประเมินผลตามสภาพที่แท้จริง ด้านการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน และด้านการยกระดับ มาตรฐานการเรียนการสอนทุกระดับชั้น และสอดคล้องกับการศึกษาของ สำนักงานการ ประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช (2542 : 355-356) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการ เรียนรู้อย่างมีความสุขของโรงเรียนสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า องค์ประกอบการเรียนรู้อย่างมีความสุขประกอบด้วย คุณลักษณะของครู การจัดสถานที่เรียน การจัดบรรยากาศ เนื้อหา กิจกรรมการเรียน การใช้สื่ออุปกรณ์ การมีส่วนร่วมของนักเรียน กระบวนการเรียนรู้มีความสุข ครูต้องมีการเตรียมตัว เตรียมการสอนดำเนินการสอนและการ วัดและประเมินผล รูปแบบการเรียนรู้อย่างมีความสุขมี 3 รูปแบบ คือ รูปแบบการเรียนรู้ อย่างมีความสุขของครูใจดี มีการสร้างศรัทธา เมตตา สุภาพ ใจเย็น ให้อิสระแก่นักเรียน รักนักเรียนเหมือนลูก จัดการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนเป็นศูนย์กลาง รูปแบบการเรียนรู้ที่มีความสุขของครู อารมณ์ดี โดยเป็นกันเองกับนักเรียน ตลกขบขัน นักเรียนมีความรู้สึกรักสนุก ไม่เครียด รูปแบบการเรียนรู้อย่างมีความสุขของครูมีระเบียบ โดยเป็นคนตรงเวลา แต่งกาย

สภาพเรียบร้อย พุดจาตรงไปตรงมา มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง ใฝ่รู้มีเหตุผล จัดระบบการเรียนรู้ไม่ยึดขั้นตอน จัดแบ่งง่าย ๆ ยืดหยุ่นเนื้อหาหน้าเรียน สนุกสนานเพลิดเพลินกับการเรียน

5. เมื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนและนักเรียน ในโรงเรียนช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ทั้งโดยรวมและรายด้าน มีความแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้ เพราะว่า จากสภาพความพร้อมในการจัดเตรียมสื่อ นวัตกรรมและวัสดุอุปกรณ์ สภาพความพร้อมของงบประมาณที่ได้รับสนับสนุนในการจัดสื่อ เทคโนโลยีที่ทันสมัย สภาพความแตกต่างของพื้นที่ วัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่น สภาพเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ความแตกต่างระหว่างบุคคล ศักยภาพและทักษะความชำนาญในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสม สอดคล้องกับสภาพของผู้เรียนและแวดล้อม ทำให้มีความคิดเห็นแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ เกต วิเศษชุมพล (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาการปฏิบัติตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2541 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารของโรงเรียนขนาดเล็ก กลาง ใหญ่ ในภาพรวม และรายด้านทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ และเล็ก มีปัญหาเฉพาะด้านการประสานงานร่วมมือจากทุกฝ่าย เพื่อพัฒนาโรงเรียน มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย 1 ด้าน และผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก โดยภาพรวมและรายด้าน 4 ด้าน มีปัญหาการปฏิบัติตามมาตรฐาน ไม่แตกต่างกัน แต่ผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลางมีปัญหา ด้านโรงเรียนจัดกิจกรรมหลากหลาย เพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนมากกว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

1.1 ด้านที่ 1 ชั้นเตรียมการ จากผลการวิจัย ทำให้ได้ทราบข้อมูลในการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเตรียมการ เพื่อให้ครูผู้สอนและผู้เรียนมีความพร้อมและเพื่อให้การดำเนินงานการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน ผู้บริหารและครูผู้สอน ควรมีการเตรียมการดังนี้

1) การจัดงบประมาณสนับสนุนในการเตรียมสื่อ นวัตกรรม วัสดุอุปกรณ์

เทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าและเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างกว้างขวางและได้พัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่

2) การจัดเก็บข้อมูลแหล่งเรียนรู้ วิทยากรท้องถิ่น สถานประกอบการที่น่าสนใจในชุมชน เพื่อให้ครูผู้สอนและผู้เรียนใช้เป็นข้อมูลในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามความสนใจและความถนัด เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนได้รับความรู้จากแหล่งเรียนรู้ในห้องเรียนและยังเป็นการปลูกฝังให้นักเรียนได้รู้จักท้องถิ่นของตนเอง เกิดความรักและภาคภูมิใจในท้องถิ่นให้มากยิ่งขึ้น

3) การจัดการอบรม สัมมนาให้ความรู้แก่ครูและนักเรียนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการผลิตสื่อที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ครูมีความพร้อมสำหรับการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้มีความน่าสนใจและผู้เรียนมีความเข้าใจในเรื่องการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนให้มากขึ้น ซึ่งจะทำให้การดำเนินการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

4) การอบรมการจัดทำแฟ้มสะสมผลงานสำหรับครูผู้สอนและนักเรียน เพื่อให้ครูและนักเรียน ได้เข้าใจและมีความรู้เกี่ยวกับการจัดทำผลงานของตนเอง เพื่อที่จะได้นำผลการประเมินตนเองนั้นมาพัฒนาปรับปรุงการทำงานในครั้งต่อไป อีกทั้งยังเป็นผลงานที่น่าภาคภูมิใจในความสามารถของตนเองสำหรับบุคคลนั้น

1.2 ด้านที่ 2 ชั้นดำเนินการ จากผลการวิจัย เพื่อให้การดำเนินงานในชั้นการดำเนินการ มีความราบรื่น มีประสิทธิภาพ บรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ได้วางไว้ มีประเด็นที่น่าสนใจที่ผู้บริหารและครูผู้สอน ควรดำเนินการ คือ

1) ควรมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นการปฏิบัติจริง การปฏิบัติตามสภาพจริง ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามธรรมชาติ ทั้งนี้ผู้สอนต้องจัดกิจกรรมโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ความชำนาญ และการรับรู้ที่แตกต่างกันของผู้เรียน ทั้งนี้เพื่อให้การจัดกิจกรรมนั้นดำเนินไปด้วยความราบรื่น ผู้เรียนมีความพอใจในความสามารถของตนเองที่ปฏิบัติได้ ไม่เกิดความขัดแย้ง เบื่อหน่ายหรือเครียดในการเข้าร่วมกิจกรรม

2) ควรมีการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในสถานที่จริง สถานประกอบการในชุมชน เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการทำงานที่แท้จริง ไม่เกิดความเบื่อหน่าย และได้รู้จักชุมชนของตนเอง

3) ควรมีการส่งเสริมให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน เพื่อเป็นการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนได้รู้จัก

บำเพ็ญประโยชน์เพื่อสังคม เป็นการส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้นอกห้องเรียนที่มีประโยชน์ สำหรับนักเรียนอีกทางหนึ่ง

4) ควรเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเลือกแหล่งเรียนรู้ที่นักเรียน สนใจ เป็นการส่งเสริมให้นักเรียนได้กล้าแสดงออกทางความคิดอย่างเปิดกว้าง และได้แสดง ความสามารถได้อย่างเต็มที่

ด้านที่ 3 ชั้นประเมินผล เพื่อให้ครู นักเรียน และผู้ที่เกี่ยวข้อง มีความรู้ ความ เข้าใจ ในเรื่องการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่เหมาะสม ถูกต้องและสอดคล้องกับสภาพ ของผู้เรียน ควรมีการดำเนินการ ดังนี้

1) ควรมีการจัดการอบรมให้ความรู้แก่ครู นักเรียน ผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้อง ให้ได้รับทราบเกี่ยวกับวิธีการและเกณฑ์การวัดและประเมินผลที่เหมาะสมกับสภาพ จริงของผู้เรียน

2) ควรมีการส่งเสริมให้มีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง ตาม พฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรม ตามชิ้นงานหรือเพิ่มสะสมผลงานของผู้เรียน เพื่อให้การจัด กิจกรรมการเรียนการสอนนั้น บรรลุวัตถุประสงค์ มีความเหมาะสมกับสภาพความแตกต่าง ของบุคคลและแต่ละพื้นที่

3) ควรมีการเปิด โอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้ จากกิจกรรมที่นักเรียนได้ปฏิบัติร่วมกับชุมชน เพื่อให้ชุมชน ท้องถิ่น ผู้ปกครองได้รับทราบ การดำเนินงานการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและเป็นการพัฒนาความสัมพันธ์อันดีระหว่าง โรงเรียนกับชุมชน

4) ควรมีการจัดศึกษาคูงาน ทักษะศึกษานอกสถานที่ ในสถานศึกษาที่ ประสบผลสำเร็จเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับครู นักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา และชุมชน เพื่อให้ได้รับทราบข้อมูลใหม่ ๆ แนวคิดที่มี ประโยชน์ แนวทางในการทำงานที่มีประสิทธิภาพ และนำมาปรับใช้ในการพัฒนาการทำงาน ในด้านต่าง ๆ ในชุมชนและในสถานศึกษาของตนเอง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัย เรื่อง พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียนในการส่งเสริม การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

2.2 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับ การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาและ
องค์กรปกครองท้องถิ่นในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
เฉพาะเจาะจงด้านใดด้านหนึ่งเพื่อให้เกิดผลดีในเชิงคุณภาพ

2.3 ควรมีการวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของผู้เรียนต่อบทบาทของผู้บริหารและ
ครูผู้สอนในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในเชิงปริมาณ
และเชิงคุณภาพ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY